

รายงานสรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการ

APEC Ease of Doing Business Multi Year Project: ๒๐๑๔

Stocktake Workshop

ระหว่างวันที่ ๑๕- ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๗

ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน

เรื่อง“การ ติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานเกี่ยวกับ
ความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business:
EoDB และการประเมินเป้าหมายในการพัฒนาภายในปี ๒๕๕๘ ”

บทนำ

ตามที่แผนปฏิบัติการของเอเปค ว่าด้วยการดำเนินงานเกี่ยวกับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business: EoDB) ได้เริ่มขึ้นตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ เพื่อจะพัฒนาธุรกิจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก โดยการสนับสนุนเพื่อให้มีการปฏิรูปให้มีการดำเนินการที่ถูกลง รวดเร็วและการประกอบธุรกิจที่ง่ายขึ้น แผนปฏิบัติการดังกล่าวมีพื้นฐานเริ่มต้นจากรายงานเรื่องการประกอบธุรกิจของธนาคารโลก (World Bank's Doing Business report) โดยมีข้อมูลจากภาคส่วนธุรกิจและกลุ่มประเทศสมาชิกทางเศรษฐกิจ ตามข้อตกลงทางการค้าของเอเปค ในเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๒ เอเปคได้กำหนดให้ตัวชี้วัด ๕ ด้านจากทั้งหมด ๑๐ ด้านรวมอยู่ในรายงานของธนาคารโลกในการมุ่งหมายเพื่อพยายามให้ความช่วยเหลือของเอเปค โดยตัวชี้วัดทั้ง ๕ ด้านและประเทศที่ชนะเลิศในแต่ละด้าน ได้แก่

๑. ด้านการเริ่มต้นการประกอบธุรกิจ (Starting Business) ประเทศที่ชนะเลิศ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา
๒. ด้านการขออนุญาตก่อสร้าง (Dealing with Construction Permits) ประเทศที่ชนะเลิศ ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์
๓. ด้านการค้าระหว่างประเทศ (Trading Across Borders) ประเทศที่ชนะเลิศ ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์ และประเทศฮ่องกง
๔. ด้านการได้รับสินเชื่อ (Getting Credit) ประเทศที่ชนะเลิศ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น
๕. ด้านการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง (Enforcing Contracts) ประเทศที่ชนะเลิศ ได้แก่ ประเทศเกาหลีใต้

เอเปคได้จัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้กับประเทศสมาชิกโดยรวมมือกับประเทศที่ชนะเลิศตามแผนปฏิบัติการตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ ถึงปี ๒๕๕๘ ดังนี้

ระยะที่ ๑ การแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ร่วมกัน ซึ่งดำเนินการแล้วเสร็จในปี ๒๕๕๔

- ประเทศที่ชนะเลิศดำเนินการจัดสัมมนากับประเทศเป้าหมายโดยมีความมุ่งหมายเพื่อสร้างความเข้าใจในเชิงลึก แลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันและวิเคราะห์หาการปฏิบัติที่เป็นเลิศเพื่อพัฒนาธุรกิจในแต่ละตัวชี้วัดทั้ง ๕ ด้าน

ระยะที่ ๒ การสร้างกิจกรรมเพื่อเพิ่มความสามารถที่เหมาะสม (โครงการหลายปี) วิเคราะห์ปฏิบัติให้เกิดผล และ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกัน ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินการ

- ประเทศที่ชนะเลิศซึ่งเป็นอาสาสมัครจะกำหนดตัวชี้วัดเพื่อเข้าไปดำเนินการศึกษาวิเคราะห์เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาที่เหมาะสม ให้คำแนะนำในภาคปฏิบัติและการวางแผนเพื่อให้เกิดความสำเร็จ กิจกรรมเหล่านี้จะดำเนินการด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศ ในการวิเคราะห์ศึกษา การให้คำแนะนำต่างๆ

โดยผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิคจะดำเนินการอย่างใกล้ชิดกับผู้แทนของรัฐบาลที่รับผิดชอบในการพัฒนาให้เกิดความสำเร็จ และนโยบายการบังคับ และการวางข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับ EoDB

- การประชุมเชิงปฏิบัติการ จะดำเนินการในกรอบของคณะกรรมการเศรษฐกิจที่นำเสนอสถานะของความคืบหน้าเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของ EoDB การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศระหว่างประเทศสมาชิก ที่เกี่ยวข้องในการปฏิรูป EoDB และวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของ APEC ในการดำเนินการ EoDB ในอนาคต กิจกรรมเหล่านี้จะช่วยรักษาสมดุลของโปรแกรม EoDB และกิจกรรมการเสริมสร้างอื่นๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับประเทศในกลุ่มเอเปค โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาคคน

บทที่ ๑ ความคืบหน้าเกี่ยวกับการบรรลุวัตถุประสงค์ EoDB ตามความมุ่งหมายของเอเปค

ตามรายงานผลการดำเนินการของเอเปค ปรากฏผลว่า ในตัวชี้วัดด้านการเริ่มต้นการประกอบธุรกิจด้านการขออนุญาตก่อสร้างดังกล่าวมีผลความคืบหน้าที่แข็งแกร่งเกินไปกว่าร้อยละ ๑๕ ในขณะที่ด้านการค้าระหว่างประเทศและด้านการได้รับสินเชื่อมีผลความคืบหน้าอยู่ในระดับกลางและด้านบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลงมีผลความคืบหน้าเล็กน้อย ซึ่งเห็นได้ว่าผลความคืบหน้าว่ายังไม่มีความสำเร็จในกลุ่มของสมาชิก เมื่อทำการวิเคราะห์ค่ากลางของตัวชี้วัดในพื้นที่สำคัญ ระหว่างปี ๒๕๕๒- ๒๕๕๖ เท่ากับร้อยละ ๘.๙ ซึ่งต่ำกว่าอัตราความคืบหน้าร้อยละ ๑๑.๓ ของมูลค่าโดยเฉลี่ยและร้อยละ ๑๕ ของอัตราส่วนมาตรฐาน มีเพียงด้านการเริ่มต้นการประกอบธุรกิจเท่านั้นที่สามารถพัฒนาผลค่ากลางได้เกินกว่าค่ามาตรฐาน

การเปรียบเทียบความคืบหน้าโดยรวมของเอเปคกับสัดส่วนมาตรฐานแสดงให้เห็นว่า แม้จะมีความคืบหน้าโดยรวมว่าประสบความสำเร็จแต่ยังมีความห่างไกลกับเป้าหมายที่เอเปคที่มุ่งหวังให้ประสบความสำเร็จเกินกว่าร้อยละ ๒๕ ในปี ๒๕๕๘ ช่องว่างระหว่างอัตราความก้าวหน้าโดยรวมและเป้าหมายสัดส่วนการพัฒนาที่มีการเพิ่มขึ้นในช่วง ๒ ปีที่ผ่านมาซึ่งปรับปรุงพัฒนาไปร้อยละ ๑๑.๓ ของค่าเฉลี่ยในปี ๒๕๕๒- ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีแต่ยังคงต้องมีความก้าวหน้าที่แข็งแกร่งขึ้นและแผ่กระจายเพิ่มขึ้นทั่วทุกประเทศในกลุ่มเอเปค รายงานแสดงให้เห็นว่า เอเปคมีความคืบหน้าในการดำเนินการได้อย่างโดดเด่น อย่างไรก็ตามผลการวิเคราะห์ตัวชี้วัดสำคัญพบว่าในบางภูมิภาคมีประสิทธิภาพที่ดีกว่าภูมิภาคเอเปคในตัวชี้วัดของ EoDB ตัวอย่างเช่นในปี ๒๕๕๓ การเริ่มต้นธุรกิจภูมิภาคเอเปค โดยเฉลี่ยใช้เวลา ๒๑ วัน แต่ในภูมิภาค ยุโรปตะวันออกและเอเชียกลางใช้เวลาเพียงแค่ ๑๒ วันเท่านั้น จึงเห็นได้ว่ายังมีกรณีอีกมากที่ต้องได้รับการปรับปรุง เอเปคต้องการกระชับความพยายามที่ต้องการเข้าใกล้เป้าหมายให้ได้ในปี ๒๕๕๘ สิ่งที่เกิดขึ้นคือความสำคัญที่เอเปคยังคงมีการดำเนินกิจกรรมในการเสริมศักยภาพเพื่อให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ของรัฐในการกำหนดแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศและวิธีการส่งเสริมการปฏิรูป ทำให้การดำเนินการธุรกิจภูมิภาคเอเปคเป็นเรื่องที่ง่ายขึ้น รวดเร็วขึ้นและประหยัดขึ้น

การปรับปรุงสำหรับธุรกิจที่จะบรรลุเป้าหมายในปี ๒๕๕๘จะแสดงให้เห็นถึงผลกำไรที่เพิ่มขึ้นของสินค้าที่กำหนดเป็นเป้าหมายการส่งออกมาและช่วยลดค่าใช้จ่ายที่สำคัญของการนำเข้าและส่งออกสินค้า

ในมูลค่าสูงกว่า ๔๕๐ ดอลลาร์สหรัฐ ช่วยลดค่าเฉลี่ยระยะเวลาในการเริ่มต้นธุรกิจ ในระยะเวลา ๑ สัปดาห์ และลดขั้นตอนโดยเฉลี่ย ๕ ขั้นตอนในการได้รับอนุญาตก่อสร้าง ดังนั้น ความสำคัญของเอเปคที่ยังคงต้องดำเนินการ โดยต่อเนื่องในการสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างเสริมประสิทธิภาพและช่วยเหลือรัฐทำการปฏิรูปให้เกิดความง่ายขึ้นเร็วขึ้นและประหยัดขึ้นในการทำธุรกิจ สิ่งสำคัญคือกิจกรรมสามารถมุ่งหมายตัวชี้วัดที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกเอเปคที่มีประสิทธิภาพการทำงานที่ได้รับประโยชน์จากการสนับสนุนเพิ่มเติมและความสามารถในการสร้างกิจกรรมต่างๆ

๑.๑ กรณีเศรษฐกิจและการพัฒนาเพื่อการปฏิรูป EoDB

มาตรฐานตัวชี้วัดของ Doing Business จะมุ่งเน้นที่วัฏจักรของการดำเนินธุรกิจขนาดเล็กจนถึงขนาดกลางภายในประเทศ โดยอยู่บนสมมติฐานที่กำหนดไว้เพื่อให้เป็นมาตรฐานของแต่ละประเทศและมุ่งเน้นหน่วยงานภาคส่วนที่เป็นทางการ โดยมีประเทศที่เข้าร่วมการจัดลำดับทั้งสิ้น ๑๘๙ ประเทศ

แนวทางการปฏิรูป EoDB ปัจจุบันของธนาคารโลก ปรากฏข้อมูลดังต่อไปนี้

- (๑) การเริ่มต้นธุรกิจเพื่อให้ดำเนินการได้ง่ายขึ้นทั่วโลก โดยในปี ๒๕๕๕- ๒๕๕๖ ใน ๑๑๔ ประเทศมีการปฏิรูป ๒๓๘ กฎเกณฑ์ซึ่งทำให้การทำธุรกิจง่ายขึ้นมากกว่าปีที่แล้วร้อยละ ๑๘
- (๒) ค่าธรรมเนียมของบริษัทซึ่งมีแนวโน้มที่ต่ำกว่าตารางค่าธรรมเนียมที่อื่นซึ่งทำให้เข้าถึงได้ง่าย ที่ผ่านมาในเวลา ๕ ปีมีระยะเวลาการโอนทรัพย์สินโดยเฉลี่ยลดลง ๑๕ วัน จากเดิมใช้เวลา ๖๕- ๕๐ วัน และค่าใช้จ่ายลดลงเหลือ ร้อยละ ๐.๒ จากเดิมร้อยละ ๖ ของมูลค่าทรัพย์สินร้อยละ ๕.๘
- (๓) โลกาวัดพัฒนาในการเริ่มต้นธุรกิจมีระยะเวลาโดยเฉลี่ยลดลงจาก ๕๐ วันเหลือ ๒๕ วัน และลดค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยจากร้อยละ ๘๙ ของรายได้โดยเฉลี่ยเหลือร้อยละ ๓๒ การพัฒนาเศรษฐกิจที่ดีขึ้นในส่วนของ Doing Business ยังรวมถึงการดำเนินการปฏิรูปในส่วนอื่นๆ ด้วย เช่น เรื่องธรรมาภิบาล สุขภาพ การศึกษาและความเท่าเทียมทางเพศ

ทั้งนี้ ธนาคารโลกได้ยกตัวอย่างประเทศที่มีการปฏิรูปทางเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีผลสำเร็จและมีลำดับที่ดีขึ้น ดังนี้

- **ประเทศฟิลิปปินส์** อยู่ในลำดับที่ ๑๐๘ ในปี ๒๕๕๖ ซึ่งพัฒนาจากเดิมขึ้นมา ๒๕ ลำดับ โดยมีรูปแบบการดำเนินการโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ สภาพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และส่วนราชการที่รับผิดชอบงาน EoDB เป็นผู้นำเข้มแข็งที่สำคัญและมีอำนาจในการจูงใจ มีการนำ EoDB มาเป็นตัวชี้วัดระหว่างประเทศ การวางแผนในการปฏิรูปและการมีส่วนร่วมทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อสร้างกลยุทธ์ในการเข้าถึงเป้าหมายการเข้าถึงผู้มีผลประโยชน์ร่วม รวมถึงการได้รับความช่วยเหลือทางเทคนิคจากศูนย์การค้าระหว่างประเทศ (IFC)

-ประเทศโคลัมเบีย อยู่ในลำดับที่ ๔๓ ในปี ๒๕๕๖ ซึ่งพัฒนาจากเดิมขึ้นมาจากลำดับที่ ๓๕ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ โดยมีรูปแบบการดำเนินการโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ กระทรวงพาณิชย์และอุตสาหกรรม กระทรวงท่องเที่ยว สภาเอกชนเพื่อการแข่งขันของประเทศ ทำให้สามารถประสบความสำเร็จได้รวดเร็ว โดยใช้กระบวนการปฏิรูปทั้งในสถาบันการศึกษาและท้องถิ่นจากขั้นตอนที่ซับซ้อนและใช้เวลานาน ทำให้สามารถข้ามขั้นตอนบางอย่างให้รวดเร็ว ลดระยะเวลาโดยเฉพาะด้านล้มละลาย และด้านการคุ้มครองผู้ลงทุน

-ประเทศเม็กซิโก อยู่ในลำดับที่ ๕๓ ในปี ๒๕๕๖ โดยมีรูปแบบการดำเนินการโดยจัดตั้งกรมการกิจการรัฐอย่างต่อเนื่องสำหรับการปรับปรุงกฎระเบียบในปี ๒๕๔๓ การปฏิรูปจะมุ่งเน้นทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ความสามารถในการร่วมกันที่จะแบ่งปันประสบการณ์ระหว่างรัฐเม็กซิกันและการแข่งขันกันในการปฏิรูป

บทที่ ๒ เวทีพหุภาคีอื่นที่มีส่วนร่วมในการปฏิรูป EoDB

๒.๑ เอเปคและ UNCITRAL ในการสร้างสภาพแวดล้อมทางกฎหมายสำหรับการทำธุรกิจ

คณะกรรมการว่าด้วยกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ (The UN Commission on International Trade Law; UNCITRAL) ซึ่งเป็นกฎหมายหลักของการดำเนินการของสหประชาชาติกับเรื่องการค้าระหว่างประเทศ UNCITRAL มีฉันทามติที่มุ่งเน้นความสำเร็จการทำงาน โดยการริเริ่มและการได้รับความยินยอมโดยสมาชิกสหประชาชาติ ซึ่งสนธิสัญญาและกฎหมายสารบัญญัติของ UNCITRAL ได้วางกรอบพื้นฐานของกฎหมายเพื่อความก้าวหน้าและความทันสมัยในความร่วมมือกันในเรื่องกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ ปัจจุบัน UNCITRAL ทำงานภายใต้ Working group ทั้ง ๖ ด้าน

การร่วมมือประสานกันระหว่างเอเปคและ UNCITRAL ในการช่วยปฏิรูปกฎหมายให้ทางเอเปคบรรลุวัตถุประสงค์ EoDB ในตัวชี้วัดด้านการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง (Enforcing Contracts) ปรากฏดังนี้

๑. เอเปค มุ่งไปที่การแก้ไขกระบวนการยุติธรรม เพราะตามรายงานการประเมินของเอเปค ในปี ๒๕๕๗ ปรากฏได้ว่า การพัฒนาเรื่องการบังคับคดีในกระบวนการยุติธรรมมีเพียงส่วนน้อย ยังคงใช้เวลาโดยเฉลี่ยมากกว่า ๑๔ เดือนในการบังคับคดี ค่าใช้จ่ายการบังคับคดีโดยคิดเป็นร้อยละจากอัตรากาได้รับชำระหนี้โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ ๓๓.๔ ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๒ เล็กน้อย และรายงานพบว่าเศรษฐกิจของเอเปคจะสามารถทำกำไรได้อย่างมีนัยสำคัญหากการระงับข้อพิพาทมีประสิทธิภาพและมีความรวดเร็ว นอกจากนี้จากผลการประชุมสัมมนาปี ๒๕๕๖ของ UNCITRAL สรุปผลได้ว่าประชากรในโลกมากกว่า สี่พันล้านคนขาดการเข้าถึงในกระบวนการยุติธรรม

๒. อนุญาโตตุลาการเป็นรูปแบบการระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศ ซึ่งทั่วโลกเห็นความสำคัญในการใช้เครื่องมืออนุญาโตตุลาการของ UNCITRAL เนื่องจากการพิจารณาคดีแบบดั้งเดิมมีความล่าช้าประกอบ

กับการหยิบยกข้อโต้แย้งอื่นๆเช่น เขตอำนาจศาล กฎหมายที่เลือกใช้ตัดสิน และความยากลำบากในการบังคับคดี ในการระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศ

๓. เครื่องมือของ UNCITRAL อันได้แก่ ๓ บทกฎหมาย อันเป็นกฎหมายสำคัญในอนุญาโตระหว่างประเทศ กล่าวคือ

๓.๑ Convention on Recognition and Environment of Foreign Arbitral Awards (๑๙๕๘) (New York Convention)

๓.๒ UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration (rev.๒๐๐๖)

๓.๓ UNCITRAL Arbitration Rules (rev.๒๐๑๓)

๔. กฎหมายแม่แบบ UNCITRAL (Model Law) อนุญาโตตุลาการพาณิชย์ระหว่างประเทศ ช่วยเหลือประเทศสมาชิก ในระบบที่ทันสมัยในขั้นตอนของกฎหมายของอนุญาโตตุลาการ โดยกฎหมายแม่แบบจะครอบคลุมทุกขั้นตอนของกระบวนการอนุญาโตตุลาการจากข้อตกลง ทั้งนี้ องค์ประกอบ เขตอำนาจของคณะอนุญาโตตุลาการและขอบเขตในการแทรกแซงของศาลผ่านการยอมรับและการบังคับใช้ตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงฉันทามติของทั่วโลกเกี่ยวกับการปฏิบัติด้านอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ

๕. การบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลงทางอิเล็กทรอนิกส์ (Enforcing E-Contacts) โดยการพัฒนากฎ UNCITRAL สำหรับการระงับข้อพิพาททางระบบออนไลน์ (Online Dispute Resolution: ODR) ด้วยการพัฒนาการเติบโตในอนาคตทางเศรษฐกิจและพาณิชย์สำหรับการค้าขนาดย่อม MSMEs โดยมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับอินเทอร์เน็ตและการค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ ตามรายงาน UNCITRAL ในปี ๒๕๕๖ พบว่า ทั่วโลกมีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕๒๘ มากกว่าสิบปีที่แล้ว ในละตินอเมริกา มีผู้ใช้เกินกว่าร้อยละ ๑,๒๐๐ และเกือบร้อยละ ๘๐๐ ในเอเชีย ความเชื่อมั่นของผู้ซื้อและผู้ขายถือเป็นปัจจัยที่สำคัญและการเติบโตของระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศ ซึ่งเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมโดยการระงับข้อพิพาททางระบบออนไลน์ นอกจากนี้ UNCITRAL ได้มีการพัฒนากฎระเบียบโดยทั่วไปเพื่อความรวดเร็ว ยุติธรรมโปร่งใส และค่าใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพในการระงับข้อพิพาทระหว่างพรมแดนเพื่อให้ทันกับการเติบโตอย่างรวดเร็วของระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce)

๖. กฎหมายสัญญา: อนุสัญญาว่าด้วยการขายสินค้าระหว่างประเทศ (Convention on the International Sale of Goods: CISG) ตามรายงานนโยบายทางเศรษฐกิจของเอเปคในด้านการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง ในปี ๒๕๕๕ สรุปลงถึงกรอบการทำงานที่มีประสิทธิภาพสำหรับการปฏิรูปกฎหมายสัญญาอันจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากในภูมิภาคเอเปค ทั้งนี้ CISG มีระบอบที่ทันสมัย มีรูปแบบและมีความเป็นธรรมในการทำสัญญาการขายสินค้าระหว่างประเทศ CISG จัดหาให้คู่ความ (รวมทั้งผู้ที่ทำสัญญาภายใต้กฎหมายอื่น)

ดำเนินการในส่วนที่เป็นกลาง ซึ่งCISG เป็นประโยชน์กับธุรกิจระหว่างประเทศที่มีขนาดเล็กโดยให้ความทำการค้าในส่วนที่เป็นกลาง ทำให้ไม่มีเรื่องความแตกต่างของระบบกฎหมาย ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นและการขาดข้อมูลในปัจจุบันมี ๑๓ ในทั้งหมด ๒๑ ประเทศของสมาชิกเอเปคที่ได้เข้าร่วมการเป็นคู่สัญญาการค้าระหว่างประเทศหรือ CISG

ดังนั้น ในการพิจารณาและการยอมรับเครื่องมือ UNCITRAL จึงเป็นพื้นฐานสำหรับการปฏิรูปกฎหมายและโครงสร้างที่จำเป็นในการสร้างสภาพแวดล้อมสำหรับธุรกิจและเพื่อให้ความช่วยเหลือประเทศสมาชิกของเอเปคในการประชุมตามเป้าหมายของ EoDB โดยการสร้างและการดำเนินการตามกรอบกฎหมายอันเป็นพื้นฐานตามบทบัญญัติของ UNCITRAL ประกอบด้วย

- การเสริมกำลังและการส่งเสริมการลงทุน
- ให้ธุรกิจขนาดย่อมได้มีโอกาสแข่งขัน
- การสร้างความสามารถในการเติบโตทางเศรษฐกิจบนพื้นฐานทางการค้า ไม่ใช่ด้วยการช่วยเหลือ
- การให้อำนาจของสตรีในการมีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่ในการค้าทั่วโลก
- การขยายให้ทุกส่วนได้เข้าถึงความยุติธรรมอย่างแท้จริง

๒.๒ EoDB โดยผ่านการประชุมกรุงเฮก (Hague Conventions)

การประชุมกรุงเฮกเป็นการประชุมขององค์กรเอกชนระหว่างประเทศ (HCCH) เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนากฎหมายซึ่งนำมาใช้เพื่อเพิ่มความง่ายในการทำธุรกิจระหว่างประเทศ ยกตัวอย่างเช่น การประชุม the Hague Apostille ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกในการทำธุรกรรมข้ามพรมแดนโดยผ่านกระบวนการตรวจสอบที่ง่ายกว่าการประชุมอื่นๆ ส่วนในการประชุมกรุงเฮกอื่นๆ ยังช่วยอำนวยความสะดวกและระงับข้อพิพาทได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๖ ประเทศในกลุ่มเอเปคได้ออกแถลงการณ์ในระดับรัฐมนตรีในตอนหนึ่งว่า “เอเปคได้ยอมรับ การประชุม the Hague Apostille” ซึ่งจะช่วยให้ความสะดวกในการทำธุรกิจ EoDB ในกลุ่มเอเปค โดยเป้าหมายอยู่ที่บริเวณที่ทำการค้าพรมแดนระหว่างประเทศและความก้าวหน้าในการเชื่อมความสัมพันธ์ของสถาบันของเจ้าหน้าที่เอเปคและส่งเสริมการมีส่วนร่วมมากขึ้นในการประชุม ในบางประเทศของกลุ่มเอเปค เช่น ประเทศฟิลิปปินส์และเวียดนาม กำลังเตรียมตัวสำหรับการเข้าร่วมการประชุม Apostille

ดังนั้น การประชุมกรุงเฮกจะเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์สำหรับประเทศสมาชิกและช่วยทำให้ EoDB มีความสมบูรณ์โดยการอำนวยความสะดวกการทำธุรกรรมข้ามพรมแดนและการระงับข้อพิพาทซึ่งอาจเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจของเอเปคและโครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมาย HCCH ซึ่งให้เห็นถึง

ความเต็มใจในการให้ความช่วยเหลือทางเทคนิค รวมถึงสำนักงานภูมิภาคของเอเชียแปซิฟิก (ซึ่งจัดตั้งในฮ่องกง ตั้งแต่ปี ๒๕๕๖) และเป็นโอกาสอันดีที่จะเพิ่มความสัมพันธ์กับทางเอเปคได้มากขึ้น

๒.๓ การเข้าผูกพันทางสาธารณะในการกำหนดกฎระเบียบ โดยธนาคารโลก

การเข้าผูกพันทางสาธารณะในการกำหนดกฎระเบียบเป็นงานวิจัยใหม่ตามหลักความโปร่งใสการให้คำปรึกษา และการปฏิบัติซึ่งมีผลกระทบทางเศรษฐกิจในกฎการดำเนินธุรกิจใหม่ของ ๑๘๓ ประเทศ แรงจูงใจในการดำเนินโครงการวิจัยนี้ เกิดขึ้นด้วยความโปร่งใสและการปรึกษาพิจารณาโดยสาธารณะในการกำหนดกฎระเบียบ ควบคู่ไปกับการประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจของกฎระเบียบที่เสนอซึ่งจะช่วยให้ปรับปรุงคุณภาพในการกำหนดกฎระเบียบ ส่งเสริมความถูกต้องของกฎระเบียบใหม่และยอมรับโดยสาธารณะ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจต่อรายได้ประชากรต่อหัว อัตราการลงทุนที่สูงและการเจริญเติบโตในทางการผลิต รวมถึงการส่งเสริมสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่มีการแข่งขันกันในระยะยาว

งานวิจัยดังกล่าวกระทำโดยการใช้แบบสอบถามไปยังสำนักงานกฎหมายเอกชนของประเทศต่างๆโดยมีหัวข้อคำถามหลัก ๕ ข้อกล่าวคือ

- (๑) ผู้ดำเนินการออกกฎระเบียบในเขตอำนาจศาลของประเทศคุณ มีหน้าที่แจ้งกฎระเบียบนั้นให้สาธารณชนทั่วไปให้ทราบล่วงหน้าหรือไม่
 - (๒) ผู้ดำเนินการออกกฎระเบียบในเขตอำนาจศาลของประเทศคุณ มีหน้าที่ในการเผยแพร่ข้อความของกฎระเบียบที่เสนอหรือไม่
 - (๓) ผู้ดำเนินการออกกฎระเบียบในเขตอำนาจศาลของประเทศคุณ มีหน้าที่ที่จะขอความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎระเบียบที่จะเสนอจากประชาชนทั่วไปหรือไม่
 - (๔) ผู้ดำเนินการออกกฎระเบียบในเขตอำนาจศาลของประเทศคุณ มีหน้าที่ในการประเมินกฎระเบียบว่ามีผลกระทบทางเศรษฐกิจหรือไม่
 - (๕) ผู้ดำเนินการออกกฎระเบียบในเขตอำนาจศาลของประเทศคุณ มีหน้าที่ในการรายงานผลการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับกฎระเบียบที่เสนอหรือไม่
- ในแต่ละคำถามจะมีคำถามย่อยซึ่งมีรายละเอียดเพิ่มเติมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในทางปฏิบัติ

จากผลการสอบถามในประเทศไทยในเรื่องการเผยแพร่ร่างกฎหมายต่อสาธารณชน ปรากฏว่ารัฐบาลจะเผยแพร่การแจ้งเตือนซึ่งรวมถึงเหตุผลในการร่างกฎหมายซึ่งจะปรากฏอยู่บนเว็บไซต์ของกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ถึงแม้ว่าจะมิได้ระบุไว้ในกฎหมาย รัฐบาลก็กำหนดให้ต้องมีการรับฟังความคิดเห็นจากสาธารณชนเกี่ยวกับการออกกฎหมายนั้น แต่มิใช่กฎหมาย กฎระเบียบทั้งหมดที่จะได้รับฟังความคิดเห็นจากประชาชน

ทั้งหมด ซึ่งอาจจะเป็นการเลือกจากเฉพาะผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง เช่น เรื่องสิ่งแวดล้อม การวางผังเมือง สุขภาพ เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม เป็นต้น

ในขั้นต่อไปของธนาคารโลกจะเป็นระยะเวลาการให้คำปรึกษาและตรวจสอบโดยการกำกับดูแล กฎระเบียบและผู้เชี่ยวชาญในระดับภูมิภาค การให้รายละเอียดข้อมูลทางเศรษฐกิจที่มีอยู่ของธนาคารโลกและ ขั้นตอนการให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการและความท้าทายในการให้ข้อมูล รวมถึงการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง และการขยายการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับความโปร่งใสและคุณภาพในการออกกฎระเบียบทั่วโลก

บทที่ ๓ ตัวชี้วัดด้านการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง (Enforcing Contracts)

๓.๑ การติดตามความก้าวหน้าของเอเปคในด้านการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง (Enforcing Contracts) ของกลุ่มประเทศสมาชิกเอเปค โดยเปรียบเทียบกับกลุ่มสมาชิกในภูมิภาคอื่น

แม้ว่าผลความก้าวหน้าของตัวชี้วัดด้านการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง (Enforcing Contracts) จะมีอยู่ไม่มากนักเมื่อเทียบกับตัวชี้วัดอื่นๆ ทั้ง ๕ ด้าน โดยลำดับที่มีการปรับปรุงจะไม่มีเปลี่ยนแปลงมากนัก ตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ จนถึง ปี๒๕๕๖

การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมเป็นขั้นตอนที่ยากซึ่งต้องผ่านการยินยอมของรัฐบาลในหลาย ลำดับความท้าทายอื่นรวมถึงการแก้ไขกฎหมายระเบียบต่างๆซึ่งผ่านไปแล้วแต่ยังคงไม่มีการใช้บังคับ ที่เหมาะสม ซึ่งบ่อยครั้งเกิดจากการขาดทรัพยากรหรือการได้ข้อมูลที่ไม่ดีและปัญหาของขั้นตอนในระบบกฎหมาย ซึ่งระบบกฎหมายที่มีประสิทธิภาพจะให้ความมั่นใจเกี่ยวกับขั้นตอนที่จำเป็นเพื่อที่จะหาวิธีแก้ไขข้อพิพาทใดๆ ด้วยระยะเวลาที่สั้นและมีค่าใช้จ่ายน้อย โดยผลข้อมูลขั้นตอนการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลงของเอเปคพบว่า เอเปค อยู่ในคะแนนที่ค่อนข้างดีเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่นๆและคงอยู่ในลำดับที่ ๓ ที่มีจำนวนขั้นตอนโดยเฉลี่ย น้อยกว่า ๓๕ ขั้นตอน ซึ่งค่าเฉลี่ยกลางอยู่ที่ ๓๖ ขั้นตอนโดยไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากค่าพื้นฐานจากปี ๒๕๕๒ ในขณะที่ กลุ่มของประเทศสมาชิก OECD มีค่าเฉลี่ยจำนวนขั้นตอนน้อยที่สุดอยู่ที่ ๓๑ ขั้นตอน ซึ่งแตกต่างกับ ประเทศสมาชิก EU เล็กน้อยที่มีค่าเฉลี่ย ๓๒ ขั้นตอน ตัวเลขดังกล่าวเหล่านี้บ่งชี้ได้ว่ามีปริมาณน้อยเมื่อเทียบกับ ประเทศกลุ่มตะวันออกกลาง แอฟริกาเหนือและเอเชียใต้ที่มีค่าเฉลี่ยของขั้นตอนมากกว่า ๔๓ ขั้นตอน (ตามรายงานปี ๒๕๕๗ ประเทศไทยมี ๓๖ ขั้นตอน)

ในเรื่องระยะเวลา เอเปคถือว่ามีผลการดำเนินการที่ดีที่สุดในทุกภูมิภาคในแง่ของการลด ระยะเวลาที่ในการชำระข้อพิพาททางกฎหมาย โดยเฉลี่ยอยู่ที่ ๔๒๒.๘ วันและมีค่ากลางอยู่ที่ ๔๐๖ วัน ทั้งๆที่ จะดีที่สุดในทุกภูมิภาคแต่ยังคงมีค่าเฉลี่ยมากไปกว่า ๑๔ เดือนในด้านการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง สมาชิกในกลุ่ม เอเปคมีค่าเฉลี่ยเกือบร้อยละ ๕๐ ที่เร็วกว่าภูมิภาคอื่นในโลกที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๖๔๓ วัน และเกินกว่าร้อยละ ๒๐ ที่เร็วกว่าประเทศสมาชิก OECD มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๕๓๐ วัน (ตามรายงานปี ๒๕๕๗ ประเทศไทยใช้ระยะเวลา ๔๔๐ วัน)

ในเรื่องค่าใช้จ่าย ในตัวชี้วัดด้านการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง ค่าธรรมเนียมคิดจากการดำเนินการบริหารจัดการต่างๆ ได้แก่ ค่าทนายความ ค่าธรรมเนียมศาล ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการบังคับคดี ค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายในกลุ่มประเทศเอเปคอยู่ในช่วงกลางของทุกกลุ่ม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยร้อยละ ๓๓.๔ ของมูลค่าการได้รับชำระหนี้ในปี ๒๕๕๖ ซึ่งสูงกว่าปี ๒๕๕๒ เล็กน้อย คະแนนเฉลี่ยโดยรวมของทุกภูมิภาคในโลกคือร้อยละ ๓๕.๕ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศกลุ่ม EU และ ประเทศสมาชิก OECD มีผลที่ดีโดยเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ ๒๑.๒ และร้อยละ ๒๓.๘ ตามลำดับ ส่วนในภูมิภาคอื่นเช่น ทะเลทรายซาฮาราแอฟริกา และเอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก มีผลเฉลี่ยที่แย่ที่สุด อยู่ที่ร้อยละ ๕๑.๖ และ ร้อยละ ๔๘.๖ ตามลำดับ

ในกลุ่มประเทศเอเปค มีค่ากลางอยู่ที่ร้อยละ ๒๖ ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (ร้อยละ ๓๓.๔) เนื่องจากปรากฏว่ามีค่าผิดปกติของ ๒ ประเทศที่มีค่าใช้จ่ายสูงกว่าร้อยละ ๑๐๐ (ตามรายงานปี ๒๕๕๗ ประเทศไทยมีค่าใช้จ่ายร้อยละ ๑๕ ของอัตราการได้รับชำระหนี้) สำหรับเอเปคและในภูมิภาคอื่น ไม่มีประสบการณ์หลักในการเปลี่ยนแปลงค่ากลางของค่าใช้จ่ายด้านการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง

การบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลงผ่านกระบวนการศาล การปรับปรุงให้การบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลงมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยังคงมีข้อจำกัดทั่วโลก แต่ในบางประเทศสมาชิกชี้ให้เห็นถึงการปรับปรุงด้านนี้ว่ามีปัญหาและข้อจำกัดอย่างไร

กระทรวงยุติธรรมของประเทศนิวซีแลนด์เตรียมพร้อมเรื่องการแถลงการณ์ผลกระทบของกฎระเบียบ(Regulatory Impact Statement: RIS) ในการพัฒนาการจัดการคดีแพ่งในศาลสูงในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๖ ซึ่งจะมีการวิเคราะห์ทางเลือกเพื่อลดระยะเวลาที่ล่าช้าและส่งเสริมในการใช้ทรัพยากรศาลให้ดีขึ้น เพื่อจัดการคดีแพ่งในศาลสูง และเพื่อให้แน่ใจว่าคดีมีการพิจารณาที่เร็วขึ้นและค่าใช้จ่ายลดลง เพื่อเป็นการปรับปรุงในด้านการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง

ในประเทศเปรู ได้มีการปรับปรุงในการลดระยะเวลาการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลงลงไป ๒ วัน

ในประเทศไทย เอเปคได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือในการสร้างเสริมประสิทธิภาพ EoDB ในหลายๆด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง (Enforcing Contacts) ซึ่งศาลยุติธรรมและกรมบังคับคดีเป็นหน่วยงานหลักที่ดำเนินการในด้านดังกล่าว สาธารณรัฐเกาหลีซึ่งเป็นประเทศที่ชนะเลิศด้านการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลงได้อาสาสมัครส่งผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิคในการเข้าให้ความช่วยเหลือตามโครงการดังกล่าวในปี ๒๕๕๕ เริ่มโครงการระยะที่ ๑ ในการศึกษาวิเคราะห์และประชุมเชิงปฏิบัติการในประเทศไทย และระยะที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ รัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลีได้เชิญผู้แทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยร่วมกับ ประเทศฟิลิปปินส์ และประเทศอินโดนีเซีย เข้าร่วมประชุมระหว่างประเทศ ณ สาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งผลการดำเนินการที่ผ่านมา มีความร่วมมือกันด้วยดีตลอดมาทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ ตลอดจนส่งผู้แทนเข้าศึกษาดูงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง อาทิ ศาลยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม กรมบังคับคดี สมาคมทนายความ เป็นต้น นอกจากนี้ ในปี ๒๕๕๕ ทางสาธารณรัฐเกาหลี

ได้จัดจ้างบริษัทที่ปรึกษากฎหมายเอกชนทั้งในประเทศไทยและสาธารณรัฐเกาหลี เพื่อทำศึกษาวิจัยกระบวนการ บังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง ระยะเวลาที่ดำเนินการและค่าใช้จ่ายในประเทศไทย โดยวิเคราะห์ข้อมูล อุปสรรค ปัญหาตลอดจนข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข โดยผลการจัดลำดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจปี ๒๕๕๗ ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับที่ ๒๒ ซึ่งดีขึ้นกว่าอันดับในปี ๒๕๕๖ อยู่หนึ่งลำดับ

บทที่ ๔ การดำเนินการในก้าวต่อไปในโครงการ EoDB ของเอเปค และสิ่งที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากปี ๒๕๕๘

เมื่อเข้าใกล้ระยะเวลาในปี ๒๕๕๘ ซึ่งจะสิ้นสุดหน้าที่ปัจจุบันของการโครงการ EoDB เอเปค ที่มีเป้าหมายการพัฒนาให้ไปถึงได้ร้อยละ ๒๕ สำหรับตัวชี้วัดทั้ง ๕ ด้าน สิ่งสำคัญที่ประเทศสมาชิกในกลุ่มเอเปค ต้องร่วมหารือต่อไปคือหลังจากปีดังกล่าวแล้ว EoDB ควรพัฒนาต่อไปเพื่อความสำเร็จตามที่ต้องการ นับตั้งแต่ได้ก่อตั้งโครงการนี้ EoDB ได้เริ่มต้นในการใช้เครื่องมือที่จะให้ความช่วยเหลือ ด้วยการอภิปรายและวิเคราะห์ถึง สภาพเศรษฐกิจ การปฏิรูปกฎระเบียบต่างๆที่สามารถช่วยปรับปรุงสภาพเศรษฐกิจโดยรวมบนพื้นฐานของการ ประชุมเชิงปฏิบัติการและการอภิปรายในคณะกรรมการเศรษฐกิจ การยอมรับคือมีการสนับสนุนในวงกว้างและ จะดำเนินการEoDBต่อไปภายหลังจากปี ๒๕๕๘ กรณีต่อไปนี้จะกล่าวถึงส่วนสำคัญที่จะได้นำมาอภิปราย กล่าวคือ

๔.๑ องค์ประกอบสำคัญในการอภิปราย

ประการแรก ส่วนสำคัญที่มีการพิจารณา คือ ตั้งแต่เอเปคเริ่มการดำเนินการแสดงให้เห็นว่า ตัวชี้วัดที่มีความสำคัญ ๒ ส่วนแรกคือ การเริ่มต้นธุรกิจ และการขออนุญาตก่อสร้าง ส่วนในตัวชี้วัดด้านอื่นเป็นส่วน ที่อยู่เบื้องหลังในการปรับปรุงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร้อยละ ๒๕ ในปี ๒๕๕๘ อันเป็นเรื่องที่ทำหายยิ่งเพื่อการ ก้าวไปข้างหน้าของเอเปค จึงควรพิจารณาทางเลือกที่เป็นไปได้ ได้แก่ การมุ่งเน้นไปที่ตัวชี้วัดทั้ง ๕ ด้านเดิม หรือ ควรดำเนินการต่อไปในตัวชี้วัดใหม่เท่านั้น หรือ การเพิ่มตัวชี้วัดใหม่เข้ามาขณะที่ตัดตัวชี้วัดอื่น หรือจำกัดขอบเขต ให้แคบลงโดยตัดตัวชี้วัดบางตัว ซึ่งการจะพิจารณาตัดตัวชี้วัดใดออกไปนั้นความสำคัญคือเมื่อตัวชี้วัดนั้นได้บรรลุ ความสำเร็จตามเป้าหมายแล้ว

ประการที่สอง กลุ่มประเทศสมาชิกเอเปค ควรอภิปรายถึงระยะเวลาที่จะเริ่มต้นภายหลังปี ๒๕๕๘ โดยกำหนดระยะเวลาที่สั้นในการดำเนินกิจกรรมในความต้องการที่เร่งด่วนโดยเร็วที่สุดเท่าที่เป็นไปได้เพื่อให้ ตอบสนองตามวัตถุประสงค์ ข้อเสียของการกำหนดระยะเวลาที่สั้นไป อาจทำให้ประโยชน์ของการปฏิรูปใน บางส่วนที่อาจต้องใช้ระยะในการเป็นผลได้ในระยะกลางหรือระยะยาวอาจไม่เพียงพอต่อการกำหนดไว้ที่ระยะเวลา อันสั้น แต่ก็อาจเป็นการช่วยให้ประเทศต่างๆจะได้เริ่มเห็นผลกระทบของการปฏิรูปก่อนที่ช่วงระยะเวลาจะสิ้นสุด

ประการที่สาม ควรมีการอภิปรายเป้าหมายที่เป็นไปได้ โดยข้อได้เปรียบของการตั้งเป้าหมายใน การพัฒนา ที่จะช่วยให้เอเปคสามารถประเมินความคืบหน้าในตัวชี้วัดแต่ละด้านและเปรียบเทียบโดยแสดงให้เห็น อย่างชัดเจน (เช่น เป้าหมายที่เป็นตัวเลข) รัฐบาลอาจมีแรงจูงใจที่จะสนับสนุนนโยบายเพื่อให้เข้าใกล้เป้าหมาย ได้มากขึ้น การตัดสินใจที่กำหนดเป็นเป้าหมายนั้นต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ที่จะใช้วัดเพื่อตรวจสอบว่ามี

คุณสมบัตินี้ตรงตามเป้าหมายของเอเปคหรือไม่ และเป้าหมายมีความสมดุลหรือไม่ เป้าหมายที่ใหญ่เกินไปอาจแสดงได้ว่ามีความเสี่ยงและส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือ

ประการที่สี่ การอภิปรายควรตรวจสอบบทบาทในการเสริมประสิทธิภาพของ EoDB ภายหลังจากปี ๒๕๕๘ การเสริมประสิทธิภาพเป็นหลักสำคัญในเอเปคในการดำเนินการ EoDB ตั้งแต่ต้น โดยทั่วไปประเทศในกลุ่มเอเปคมีความกระตือรือร้นในการได้รับการเสริมประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องและการสร้างนโยบายที่จะรับการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวก อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญคือประเทศต่างๆจะต้องร่วมอภิปรายให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุดได้ในการกิจกรรมต่างๆที่เสริมประสิทธิภาพ ซึ่งการดำเนินการ EoDB ภายหลังจากปี ๒๕๕๘ ควรคำนึงถึงปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จและความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนเพื่อลดหรือขจัดปัจจัยต่างๆที่ไม่ได้เป็นการช่วยเสริมประสิทธิภาพของ EoDB ออกไป

๔.๒ กิจกรรมที่ช่วยสร้างเสริมประสิทธิภาพให้แข็งแกร่ง

กรอบการทำงานที่สร้างเสริมประสิทธิภาพในการกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมความพร้อมในความเปลี่ยนแปลงที่จะช่วยอำนวยความสะดวกในการดำเนินการกิจกรรมทางธุรกิจ การศึกษาวิจัยทางเศรษฐกิจในตัวชี้วัดที่สำคัญโดยการวิเคราะห์ปัญหาหลักและการให้คำแนะนำทางนโยบาย อย่างไรก็ตาม การประสานความร่วมมือในการดำเนินการกิจกรรมต้องเพิ่มความตระหนักเกี่ยวกับผลประโยชน์ในการปฏิรูป การสัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการและการเครื่องมือการสื่อสารด้วยวิธีอื่นๆ มีความสำคัญในการเรียนรู้จากการปฏิบัติที่ดีที่สุดและการเพิ่มเติมการสนับสนุนในปัจจุบันและความมุ่งหมายในการปฏิรูประหว่างผู้มีส่วนได้เสีย

นอกจากนี้ กิจกรรมในการเสริมสร้างประสิทธิภาพ ควรมีการจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับวิธีที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินการปฏิรูป ด้านที่ควรคำนึงถึง ตามวัตถุประสงค์ของผู้นำคือความสำคัญในการจัดลำดับเมื่อใช้มาตรการ อันเป็นความจำเป็นในการประสานความร่วมมือกับสถาบันระหว่างประเทศภายในประเทศที่มีประสิทธิภาพ และการเพิ่มเติมกลไกการดำเนินการให้คำปรึกษากับผู้มีส่วนได้เสียภายในประเทศซึ่งควรครอบคลุมกิจกรรมทั้งหมด

แม้ว่าจะมีความคืบหน้าในการบรรลุผลสำเร็จของเอเปค โดยในข้อเท็จจริงตามรายงานนโยบายทางเศรษฐกิจปี ๒๕๕๖ ระบุในแต่ละตัวชี้วัดที่สำคัญที่ได้สร้างประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกันที่จะนำมาสู่ผลประโยชน์ที่สำคัญในภูมิภาคเอเปคแล้ว ทั้งนี้ การบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง (Enforcing Contracts) ได้ดำเนินการโดยการปฏิรูปกฎหมายสัญญา การพัฒนาศูนย์อนุญาโตตุลาการ และการปฏิรูปวิธีพิจารณา ดำเนินการตามขั้นตอนแล้ว

ในปี ๒๕๕๖- ๒๕๕๗ EoDB ในประเทศไทยซึ่งกรมบังคับคดีเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักด้านการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง ได้รายงานผลการดำเนินการกิจกรรมที่ช่วยเสริมประสิทธิภาพให้ทางที่ประชุมทราบ ดังนี้

- (๑) การจัดตั้งศูนย์ One Stop Service ให้บริการแก่คู่ความและประชาชนทั่วไปในการบังคับคดีทั้งการยึดอายัดหรือการรับเงินในคดี เพื่อสร้างความสะดวกรวดเร็วและลดระยะเวลาดำเนินการ
- (๒) การลดขั้นตอนความล่าช้าผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อช่วยลดระยะเวลาการติดต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีและเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ
- (๓) การนำระบบบาร์โค้ด มาใช้ในการค้นหาสำนวนคดี ในสำนักงานบังคับคดีกรุงเทพมหานคร
- (๔) การแก้ไขกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขายทอดตลาด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๗ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการขายทอดตลาดและการดำเนินการเพื่อความโปร่งใส
- (๕) การพัฒนาระบบการให้บริการโดยการนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการกระบวนการต่างๆ ในการบังคับคดีทั่วประเทศ ได้แก่ e-filing (การจัดการสำนวนด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์) e-service (การส่งหมายและคู่ความโดยใช้ระบบ GPS) , e-broadcast (การถ่ายทอดสดการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์) และ e-payment (การจ่ายเงินให้กับคู่ความทางอิเล็กทรอนิกส์)

๔.๓ ผลสรุปการตอบคำถามของกลุ่มประเทศสมาชิกเอเปค กรณีการดำเนินการภายหลังปี

๒๕๕๘

ทางเอเปคได้จัดทำแบบสอบถามเพื่อให้ประเทศในกลุ่มสมาชิกได้ตอบคำถามเพื่อใช้ในการพัฒนาทิศทางในอนาคต ของวาระเอเปคที่เกี่ยวข้องกับ EoDB และผลที่จะได้รับการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ ๒ ณ กรุงปักกิ่ง ประเทศจีน คำถามดังกล่าวจะรวมประกอบด้วย

- (๑) ตัวชี้วัดที่จะดำเนินการภายในปี ๒๕๕๘
- (๒) กรอบระยะเวลาและกลุ่มเป้าหมาย
- (๓) การเสริมสร้างประสิทธิภาพของ EoDB ในอนาคต

แบบสอบถามดังกล่าวจะสามารถประเมินได้ว่าการดำเนินการของเอเปคภายหลังในปี ๒๕๕๘ จะดำเนินไปในทิศทางใด หากปรากฏผลว่าควรมีการนำตัวชี้วัดอื่นอีก ๕ ด้านที่เหลือ ได้แก่ ด้านจดทะเบียนทรัพย์สิน ด้านการชำระภาษี ด้านการขอใช้ไฟฟ้า ด้านการคุ้มครองนักลงทุน และด้านการแก้ไขปัญหาล้มละลาย มาดำเนินการต่อภายหลังจากปี ๒๕๕๘ จะต้องพิจารณาต่อไปว่าตัวชี้วัดด้านใดสมควรได้รับเลือกมาพิจารณา ดำเนินการ ซึ่งผลการดำเนินการโดยเฉลี่ยที่ผ่านมาปรากฏว่า ทางด้านการแก้ไขปัญหาล้มละลายและด้านการคุ้มครองนักลงทุนเป็นด้านที่มีทิศทางในการพัฒนาเพิ่มขึ้นส่วนในด้านอื่นยังมีทิศทางพัฒนาที่ลดลง

เมื่อพิจารณาผลตามแบบสอบถามปรากฏได้ว่า ประเทศสมาชิกส่วนใหญ่เห็นว่าการดำเนินการของเอเปคภายหลังปี ๒๕๕๘ ควรเพิ่มตัวชี้วัดด้านอื่น ซึ่งตัวชี้วัดที่ควรเพิ่มมากที่สุดคือด้านการคุ้มครองนักลงทุน ลำดับถัดลงมาคือด้านการชำระภาษี การแก้ไขปัญหาล้มละลาย ส่วนด้านที่เห็นว่าควรเพิ่มน้อยที่สุดคือ

ด้านการจดทะเบียนทรัพย์สิน และด้านการขอใช้ไฟฟ้า อีกกรณีหนึ่งที่ประเทศสมาชิกเอเปคเห็นเป็นลำดับรองลงมาว่าควรดำเนินการต่อไปภายหลังปี ๒๕๕๘ คือยังคงดำเนินการต่อไปในตัวชี้วัดทั้ง ๕ ด้านในปัจจุบัน โดยมีประเทศสมาชิกเป็นส่วนน้อยที่เห็นว่าควรจำกัดขอบเขตและตัดตัวชี้วัดปัจจุบันบางตัวออกไป หรือการตัวชี้วัดในปัจจุบันบางตัวและเพิ่มตัวชี้วัดใหม่บางตัวซึ่งด้านที่เห็นว่าควรตัดออกไป คือ ด้านการขออนุญาตก่อสร้าง ด้านการได้รับสินเชื่อ และด้านการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง ส่วนด้านที่ควรเพิ่มเข้ามา คือด้านการชำระภาษี และด้านการคุ้มครองนักลงทุน

ตามแบบสอบถามดังกล่าว ประเทศสมาชิกกลุ่มเอเปคได้พิจารณาถึง กรอบระยะเวลาที่จะดำเนินการ โดยสมาชิกส่วนใหญ่มีมติเห็นว่า ควรขยายกรอบเวลาการดำเนินการ EoDB จากปี ๒๕๕๘ ไปถึงปี ๒๕๖๑

กลุ่มประเทศสมาชิกเอเปคทั้งหลายให้ความเห็นว่า ประเภทของกิจกรรมที่จะช่วยเสริมประสิทธิภาพในการปฏิรูป EoDB ให้บรรลุเป็นผลสำเร็จได้มากที่สุด คือ การจัดสัมมนาหรือการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ในส่วนกิจกรรมอื่น ๆ ที่เห็นว่ามีความสำคัญเป็นลำดับรองลงมาได้แก่ กระบวนการวิจัย บริการการให้คำปรึกษา และการศึกษาดูงานประเทศสมาชิกที่มีผลชนะเลิศ รวมถึงการแบ่งปันแนวปฏิบัติที่ดีเลิศหรือระบบการพัฒนา

จากผลการรายงานของสำนักงาน กพร. สำหรับแนวทางการดำเนินการ EoDB ของประเทศไทยที่ผ่านมาเห็นว่าปัจจัยหลักที่ส่งเสริมการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จได้ในการปฏิรูปและความท้าทายของผู้กำหนดนโยบายที่ต้องเผชิญ คือ

- (๑) ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการช่วยเหลือและปรับปรุง เพื่อการปรับปรุงบริการสาธารณะ
 - (๒) การแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆที่ยังคงเป็นอุปสรรคในการดำเนินการ
 - (๓) การใช้ระบบเทคโนโลยีและข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- การให้ความช่วยเหลือหรือกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิรูปของประเทศไทยนั้น สามารถระบุแหล่งที่มาที่สำคัญได้กล่าวคือ
- (๑) การมองหาทางเลือกในการให้ความช่วยเหลือจากประเทศผู้เชี่ยวชาญที่ดีที่สุดในโลก เพื่อช่วยในการวิเคราะห์ และช่วยเหลือในการปฏิรูป
 - (๒) การได้รับงบประมาณประจำปีที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการปฏิรูป
 - (๓) องค์ประกอบที่สำคัญที่จะเป็นปัจจัยความสำเร็จ จากการปฏิบัติงานที่ดีที่สามารถนำมาใช้ศึกษาเป็นคู่มือ

ทั้งนี้ ผู้แทนประเทศไทยเห็นว่าการให้ความช่วยเหลือหรือกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพที่เป็นประโยชน์มากที่สุด คือการได้รับการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆของประเทศที่มีแนวทาง

การดำเนินการที่ดีที่สุดในโลก นอกจากนี้ผู้แทนประเทศไทยเห็นว่าโครงการ EoDB ของเอเปคในปัจจุบัน มีความสมเหตุสมผลแล้วและสามารถนำไปปรับใช้ได้ อย่างไรก็ตามมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมกล่าวคือ ประการแรก กรอบระยะเวลาของแต่ละขั้นนั้นควรกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมซึ่งให้แต่ละประเทศสามารถปรับนำไปใช้ได้ ประการที่สองควรมีการจัดประชุมอย่างน้อยหนึ่งครั้งกับประเทศที่เป็นที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขา นั้น ซึ่งสามารถช่วยร่างคู่มือสำหรับการพัฒนาประเทศต่อไป

บทสรุป

การประชุมเชิงปฏิบัติการของประเทศกลุ่มสมาชิกเอเปคว่าด้วย เรื่อง “การติดตามความก้าวหน้า ในการดำเนินงานเกี่ยวกับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business: EoDB และการประเมินเป้าหมายการพัฒนา EoDB ภายในปี ๒๕๕๘ สามารถสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

๑. ความสำคัญของคะแนนการจัดลำดับ ในการปรับปรุงและการเสริมสร้างประสิทธิภาพการ ดำเนินการEoDB นั้นประเทศในกลุ่มสมาชิกเอเปคควรมุ่งหมายประโยชน์ที่แท้จริงในการพัฒนาธุรกิจของประเทศ
๒. ตัวชี้วัดทั้ง ๕ ด้านปัจจุบันควรได้รับการสนับสนุนจากเอเปคต่อไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย รวมไปถึงการเพิ่มเรื่องการค้าและการลงทุน
๓. กิจกรรมการเสริมสร้างประสิทธิภาพต่าง ๆ นั้นควรลงไปสู่บริบทในท้องถิ่นด้วย การศึกษาวิจัย ควรมีผู้เชี่ยวชาญเพิ่มมากขึ้นรวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐจากการเรียนรู้ประเทศต่างๆ โครงการการศึกษาดูงาน ในประเทศที่มีผลชนะเลิศควรมีคำแนะนำและสนับสนุนในการปฏิรูปให้ประสบความสำเร็จ
๔. เอเปคสนับสนุนให้ประเทศต่างๆใช้ UNCITRAL เพื่อเป็นเครื่องมืออันเป็นพื้นฐานการทำงาน ในการปฏิรูปกฎหมายทางเศรษฐกิจต่อไป และควรมีการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practice) รวมถึงควรมีการเผยแพร่สิ่งพิมพ์ในวิธีการดำเนินการที่บรรลุความสำเร็จเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทาง ให้กับประเทศอื่นๆ
๕. ควรสนับสนุนให้มีการอภิปรายเพื่อส่งเสริมการให้ความช่วยเหลือและขยายผลการปฏิรูป เพื่อให้การดำเนินการดีขึ้นและประสบความสำเร็จได้เร็วขึ้น การให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลากรไม่ควรจะกระทำ เฉพาะในผู้บริหารระดับสูงหรือระดับกลางเท่านั้น ต้องรวมไปถึงพนักงานที่อยู่ในแถวหน้าที่เกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติงานด้วย
๖. การคำนึงการดำเนินการในระยะที่ ๓ (Phase III) ประเทศกลุ่มสมาชิกเอเปค ควรระบุ ตัวชี้วัดที่ต้องการสร้างประสิทธิภาพ แผนการดำเนินการ และนำเสนอโครงการ (กองทุนที่จัดตั้งยังไม่มีโครงการ EoDB สำหรับเอเปค) ซึ่งทางเอเปคจะได้ดำเนินการสำรวจแผน ต่อไป

๗. การจัดโครงการฝึกอบรมจะช่วยให้เกิดความพยายามในการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการถ่ายโอนความรู้ การเสริมสร้างความสามารถนี้ไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะเนื้อหาของตัวชี้วัดแต่ยังต้องคำนึงถึงการดำเนินการปฏิรูปให้เกิดประสิทธิภาพด้วย

การประชุมดังกล่าวได้ ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เข้าร่วม ประชุมเป็นอย่างมาก ในด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทบทวนกิจกรรมที่ช่วยสร้างเสริมประสิทธิภาพและการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินธุรกิจภายในประเทศ ตลอดจนสามารถกำหนดเป้าหมายในการดำเนินการ EoDBในอนาคต เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการแลกเปลี่ยนระหว่างกันไปเป็นข้อมูลประกอบการศึกษาพัฒนาแนวทางการดำเนินการ EoDB ในประเทศไทยได้ต่อไป

นางสาวอติทยา ทองบุญ นิตกรชำนาญการกองพัฒนาระบบการบังคับคดีและประเมินราคาทรัพย์สิน ผู้รายงาน